

Moss KrFs program

2023 - 2027

Innledning

Kristelig Folkeparti er et kristendemokratisk sentrumparti. Vårt verdigrunnlag er hentet fra den kristne kulturarven og grunnleggende menneskerettigheter og har sin forankring i det kristne menneskesynet, nestekjærligheten og forvalteransvaret.

Moss er en kommune med 50 000 innbyggere og rask vekst. KrF ønsker å legge til rette for gode sosiale møteplasser og levende nærmiljø i alle deler av kommunen vår, slik at vi kan bygge varme fellesskap hvor medmennesker tar vare på hverandre og kjenner seg sett, inkludert og verdsatt.

En god oppvekst

Barn er ulike. Familier er ulike. Det viktigste vi kan gjøre for å sikre alle barn en trygg og god oppvekst er å styrke familiene og gi foreldre trygghet og støtte til å kunne møte barnas behov. I barnehagen, skolen og på SFO skal hvert enkelt barn oppleve å bli sett, utvikle seg og oppleve mestring.

Moss skal ha gode leke-, aktivitets- og kulturtilbud for barn og unge i alle bydeler. Alle skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, uavhengig av familiens økonomi.

KrF ønsker å styrke samarbeidet med frivillige, og utvide laget rundt barna. Kommunen skal se de sårbare og utsatte barna. Styrking av PPT og barnevernet må fortsatt være sentrale satsinger i årene som kommer. Vårt mål er et at Moss skal være en trygg kommune for barn å vokse opp i.

Moss KrF vil:

- Innføre kommunalt fritidskort - 1000 kr i semesteret til å betale kontingent for fritidsaktiviteter for barn mellom 8-15 år.
- Fortsette å støtte Home Start sitt arbeid for sårbare familier.
- Fortsette lavterskeltilbud om foreldreveiledning i regi av barnehagene
- Sikre at helsestasjonene har god kompetanse og bemanning i tråd med bemanningsnormen
- Sikre tilstrekkelig kompetanse og bemanning i barnevernet og videreføre vektlegging av forebygging og bruk av familieråd og nettverksmøtemetodikk.
- Videreføre og styrke ordningen med familiekoordinator som kan gi støtte og bistand til familier med særskilte utfordringer.
- Utarbeide handlingsplan mot seksuelle krenkelser blant unge.
- Støtte rusfrie møteplasser for barn, ungdom og voksne
- Være restriktiv med innvilgning av alkoholløyver der barn og unge ferdes.
- Flere gratis tilbud eller tilbud med redusert betaling i ferieklubben.

En bedre skoledag

Moss KrF ønsker seg en raus og inkluderende «Vi-skole» hvor elever møtes, leker, diskuterer og undrer seg på tvers av faglige, sosiale, kulturelle skillelinjer.

En god skole skal både utdanne og danne. Skolens oppgave er ikke bare å formidle kunnskap og fakta men se hele eleven og gi ballast til å mestre alle deler av livet.

KrF ønsker å ta tilbake leken for 6 åringene, ved å tilrettelegge for lekbasert læring, mindre stillesitting og mer rom for frilek gjennom hele første klasse.

Alle barn har rett på et trygt og godt læringsmiljø med undervisning tilpasset deres behov.

Moss KrF vil:

- Arbeide for at lekbasert pedagogikk skal vektlegges i alle fag i 1.klasse
- Sikre gode fysiske rammevilkår for lek og aktivitet både i klasserom, fellesrom og skolegård.
- Sikre barnas rett til fritid ved å videreføre leksefri i hele barneskolen.
- Innføre Lyttevenn i samarbeid med Frivillighetsentralene i Moss. <https://lyttevenn.no/>
- Stimulere til lesing i hjemmet
- Utvikle en skolebibliotekstandard for mosseskolene, etter modell fra utdanningsetaten i Oslo.
- Sikre tilstrekkelig med rom, utstyr og fagkompetanse til praktiske og estetiske fag ved alle skoler i tråd med Fagfornyelsen.
- Redusere bruk av skjerm i småskolen.
- Ikke gi læringsbrett til elevene før i 2.klasse.
- Sikre at læringsbrett og skole-pcer har gode nettfiler installert.
- Sikre systematisk opplæring i nettvett på alle nivåer
- Etablere flere skolehager: <https://skolehagerinorge.no/>
- At elevene skal gå på skole i sitt nærmiljø
- Utarbeide en handlingsplan for forebygging og håndtering av mobbing
- Sikre at skoleledelsen har oppdatert kompetanse på forebygging og håndtering av mobbing.
- Sikre at elever med behov for særskilt tilrettelegging får spesialundervisning med riktig pedagogisk kompetanse i tråd med vedtak fra PPT.
- Tilby alternative undervisningsopplegg slik som f.eks Guttas Campus, til barn som står i fare for å droppe ut av ungdomsskolen.
- Legge til rette for gode «overganger» fra barnehage til skole, fra barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til videregående
- Fortsatt støtte friskoler med alternativ pedagogisk profil, slik som Buen, Steinerskolen, Torderød og Children´s International School.
- Sikre økonomisk bidrag til skolene som er øremerket ekskursjoner
- Legge til rette for at skolene fortsatt får vektlegge vår kristne kulturarv gjennom å feire de kristne høytidene
- Sikre at skolene er mobilfrie soner, også i friminuttene
- Samarbeide med fylkeskommunen og russestyret for å legge til rette for ei inkluderende og trygg russetid.

SFO

SFO skal ivareta og møte barnas behov for omsorg, trygghet, trivsel, tilhørighet og anerkjennelse, samtidig som SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter som er tilpasset barn i ulike alder og med forskjellig funksjonsnivå. Det er et mål for Moss KrF å heve kvaliteten på SFO og videreutvikle dette som et sosialt og pedagogisk tilbud som alle barn kan delta i uavhengig av foreldrenes økonomiske situasjon.

Moss KrF vil:

- Ta initiativ til at det utarbeides en lokal rammeplan for SFO som kvalitetssikrer innholdet i SFO-tilbudet.

- Legge til rette for bedre samarbeid mellom kulturskolen, frivilligheten, idretten og SFO
- Planfeste at SFO skal legge til rette for lesing, bla gjennom å ta skolebibliotekene aktivt i bruk i SFO-tiden.
- Sikre tilstrekkelig kompetanse og bemanning i SFO til å ivareta kvaliteten i tilbudet
- Videreføre redusert foreldrebetaling i SFO for familier med samlet inntekt under 3G
- Videreføre gratis SFO for barn med særskilte behov fra 5. - 7. trinn.
- SFO bør være en like naturlig del av kommunens budsjett som barnehage og skole.

Barnehage

Barnehagen skal være et trygt og godt sted for barn å være, et sted der barnet får utvikle seg gjennom lek, samspill og kreativ utfoldelse.

KrF mener at ideelle barnehager og barnehager med alternativ pedagogikk er en berikelse til barnehagetilbudet i Moss, som vi ønsker å bevare.

Barnehagetilbudet i kommunen må legge til rette for at barn kan få tilbud om barnehageplass i nærmiljøet sitt. Barnehageopptaket må gjøres mer fleksibelt, slik at også barn som er født om vinteren eller kommer flyttende til kommunen kan få barnehageplass.

Moss KrF vil:

- Innføre to barnehageopptak i året.
- Gi rom for ideelle barnehager og familiebarnehager som en berikelse til barnehagetilbudet i kommunen.
- Bygge en ny barnehage på Kambo.
- Sikre at byggingen av ny barnehage på Halmstad gjennomføres etter planen.
- Sikre at barnehagene har tilstrekkelig bemanning i samsvar med bemanningsnormen.
- Fortsette å støtte Åpen Barnehage som et viktig pedagogisk tilbud for de minste barna og deres foreldre.

En god alderdom

En god alderdom handler om å kunne være en aktiv samfunnsborger, ha ansvar for seg selv og egen helse så lenge egne krefter strekker til og oppleve seg nyttig i samfunnslivet. Når behovene for hjelp melder seg, må eldre få tilbud om nødvendige helse- og omsorgstjenester, egnet boform og annen hjelp. De sykeste eldre må sikres sykehjems plasser, andre må sikres gode hjemmetjenester og velferdsteknologi i hjemmet. Pårørende må lyttes til og tas med på råd når omsorgstiltak skal planlegges.

Moss bør ta mål av seg til å bli en foregangskommune for kvalitet i eldreomsorgen. KrF vil at Moss skal være en seniorvennlig kommune, hvor eldre blir sett på som en ressurs.

KrF vil:

- At alle sykehjem i kommunen blir sertifisert som et Livsgledehjem (<https://livsgledeforeldre.no/vart-arbeid/sykehjem/>)
- Videreutvikle Brukerråd som et organ som sikrer reell involvering og medvirkning for pårørende ved sykehjemmene våre
- Videreføre og styrke ordningen med pårørendekoordinator
- Legge til rette for frivillige og ideelle aktører i eldreomsorgen.
- Sikre stabilitet og forutsigbarhet i eldreomsorgen.
- Fortsatt satsning på hverdagsrehabilitering gjennom å styrke hjemmebaserte tjenester.

- Tilby rådgivning og søkbar økonomisk støtte til eldre som ønsker å tilpasse bolig til livsløpsstandard som en del av sine alderdomsforberedelser.
- Utvikle nye former for inkluderende bofellesskap for alle generasjoner i fm nybygging
- Arbeide for å etablere Inn på tunet som et tilbud til unge demente
- Videreføre Generasjon M
- Motvirke ensomhet blant hjemmeboende eldre gjennom ordninger hvor frivillige spiser middag sammen med eldre (*Spisevenn*)
- Samarbeide med trossamfunnene slik at eldre i institusjon gis mulighet for og tilbud om noen å snakke med om åndelige og eksistensielle spørsmål.
- Vektlegge aktiviteter ute i alle avdelinger.

Helse

Fastlegene er navet i helsevesenet. KrF er opptatt av at kommunen tilrettelegger best mulig for å beholde de dyktige fastlegene som vi har. Samtidig må det tas grep for å sikre at kommunen er konkurransedyktig i rekruttering av nye fastleger.

Over tid har vi sett at kvinnehelse har blitt nedprioritert i helsevesenet på nasjonal basis. KrF er opptatt av å sette utfordringer knyttet til svangerskap, fødsel, barsel og kvinnesykdommer på dagsorden i det kommunale helsetilbudet.

KrF vil:

- støtte etablering av kommunale fastlegestillinger og sikre gode arbeidsvilkår for fastlegene.
- Innføre etablerertilskudd på 500 000kr for nye fastleger i kommunen
- Sikre at kvinner som opplever spontantabort får tilbud om tilstrekkelig fysisk og psykisk helseoppfølging.
- Sikre at kvinner som gjennomfører abort rutinemessig informeres om samtaletilbud som Amatheia.
- Sikre tilbud om opptrening hos kvalifisert fysioterapeut for kvinner som opplever underlivsprolaps eller andre bekkenplager etter fødsel eller overgangsalder.
- Styrke samarbeid med sykehus og spesialisthelsetjeneste for en helhetlig oppfølging av hver enkelt pasient.
- Styrke kompetanse og bemanning innen palliativ behandling for å sikre en verdig omsorg for pasienter og pårørende ved livets slutt.

Et samfunn hvor ingen faller utenfor

Kampen mot stor sosial ulikhet er avgjørende for å sikre at alle innbyggerne våre erfarer verdighet og gis like muligheter. Arbeid og muligheten for å kunne eie egen bolig er viktige forutsetninger både for sosial tilhørighet, livsmestring og økonomisk stabilitet. Brukere av NAV skal møtes med verdighet og respekt. Målet må alltid være at sosialhjelp er en kortvarig løsning.

KrF vil:

- Sikre at barnetrygd fortsatt holdes utenfor ved beregning av sosialhjelp
- Styrke samarbeidet med de lokale attføringsbedriftene for å tilrettelegge for gode tiltak for de som har behov for dette, bl.a. øke antallet plasser for varig tilrettelagt arbeid
- Sørge for god samhandling mellom tjenestene i kommunen rundt innbyggere med særskilte behov
- Opprette et Medvirkningsråd for psykisk helse
- Følge opp strategisk plan for psykisk helse med en tiltaksplan.

- Videreføre satsning på lavterskeltilbud som Rask psykisk helsehjelp og arbeide for å etablere Mossehjelpa - En dør inn for psykisk helsehjelp.
- Vektlegge frivillige og ideelle aktører som Fontenehuset
- Styrke skolehelsetjenestens tilbud til barn og ungdom med psykiske problemer
- Etablere Grønt arbeid på kommunens gårder i samarbeid med NAV for personer med psykiske helseutfordringer
- At kommunen bygger opp tjenester for ressurskrevende brukere istedet for å kjøpe dyre tjenester fra private
- Bekjempe bostedsløshet gjennom en aktiv boligsosial politikk
- Sikre stabil bosituasjon for barnefamilier gjennom aktiv bruk at husbankens startlån og alternative eieformer som leie til eie.
- Sikre at etablering av nytt krisesenter på Orkerød gjennomføres etter planen

Integrering og inkludering

Moss er mangfoldig og flerkulturell by. Det er en styrke. De fleste innvandrere som bosetter seg i Moss i dag er arbeidsinnvandrere fra Europa. I tillegg mottar Moss flyktninger, akkurat nå hovedsakelig fra Ukraina. En vellykket integreringsprosess er avgjørende for at nyankomne innvandrere skal få god livskvalitet og kunne være en ressurs for samfunnet. Et godt sosialt nettverk og deltakelse i arbeidslivet er viktige byggesteiner. Et overordnet mål må være at alle innbyggere i Moss opplever seg respektert og som en likeverdig del av fellesskapet, uavhengig av kulturell bakgrunn eller etnisitet.

KrF vil:

- Utarbeide en handlingsplan for forebygging av rasisme og diskriminering.
- Arbeide aktivt for å hindre nynazistiske grupperinger å holde markeringer i våre gater.
- Bosette flyktninger etter anmodning fra IMDI.
- Tilby språkpraksis for flyktninger med relevant utdanning i alle kommunale virksomheter.
- Sikre at flyktninger i introduksjonsprogrammet i størst mulig grad får kompetansegivende utdanning i form av fagbrev eller hjelp til å få høyere utdanning fra hjemlandet godkjent.
- Prøve ut innføring av en fadderordning for alle flyktninger som blir bosatt i kommunen.
- Revidere integreringsplanen og følge opp denne med en årlig orientering i kommunestyret.

Kulturtilbud

Vi ønsker et mangfoldig kulturliv i Moss og å prioritere den folkelige breddekulturen. Vi ønsker et levende sentrumsmiljø hvor folk kan samles på tvers av alder og bostedsadresse. Et nytt bibliotek og hensiktsmessige lokaler for kulturskolen er viktige saker som skal løses i løpet av neste 4-årsperiode.

Moss KrF vil:

- Styrke kapasiteten på kulturskoletilbudet
- Videreutvikle bibliotekene som en viktig del av kultur- og opplæringstilbudet
- Kjøpe inn tilstrekkelig med biblioteks bøker på barneavdelingen
- Støtte kulturinstitusjoner som Arena
- Prosjektmidler å søke på til møteplasser og aktiviteter til barn og unge, i regi av ideelle organisasjoner.

Frivillighet og sosiale møteplasser

KrF vil ha et samfunn der vi bryr oss og stiller opp for hverandre. Frivillige og ideelle organisasjoner er helt avgjørende for nettopp dette. Vi mener at kommunens oppgave er å støtte frivillige

organisasjoner, og ikke styre dem. Derfor vil vi ha gode og forutsigbare økonomiske ordninger for frivillige og lag og foreninger, fordi vi ønsker at så mange som mulig skal få muligheten til å engasjere seg i ting de er opptatt av.

Sosiale møteplasser og varme fellesskap er viktig for å sikre god psykisk helse, trivsel og motvirke ensomhet og utenforskap. For mange utgjør kirke og menighetsliv et slikt viktig fellesskap.

Nordre bydel er preget av få eller ingen naturlige sosiale møteplasser. Et nærmiljøsentrum med fokus på diakoni, barne- og ungdomsarbeid og sosiale møteplasser vil derfor kunne få store positive ringvirkninger i bydelen.

KrF vil:

- Gi gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligheten i Moss, bla gjennom en egen frivillighetsstrategi
- Arbeide for et fritidstilbud i alle bydeler, gjerne til tilknytning til den lokale skolen.
- Etablere nærmiljøsentrum eller frivillighetsentraler i Nordre Bydel og på Halmstad
- Sikre at frivillige organisasjoner har tilgang på skolens lokaler til barne- og ungdomsarbeid på kveldstid
- Sikre at alle trossamfunn har tilbud om møtelokaler i kommunale bygg
- Prioritere midler til barne- og ungdomsaktiviteter i regi av lokale trossamfunn
- Opprette prosjektmidler hvor FAU kan søke om støtte til sosiale tiltak som fremmer integrering og fellesskap i nærmiljøet

Klima og miljø

Forvalteransvaret tilsier at miljøet og ressursene skal forvaltes ansvarlig til beste for alle mennesker, både nålevende og kommende generasjoner. Et godt lokalt miljø gir livskvalitet og helse. I dag får mange helseplager av dårlig luftkvalitet og opphopning av miljøgifter. KrF vil gjøre miljøet i Moss bedre gjennom tiltak for å sikre ren luft, ren jord og rent vann. Det må bli enklere for folk å velge miljøvennlig i hverdagen.

KrF vil:

- At kommunen fortsatt legger FNs 17 bærekraftsmål til grunn for alle sine avgjørelser
- Bygge ut gang- og sykkelveier
- Jobbe for at kommunens virksomheter blir plastfrie
- Åpne en gjenbruksstasjon i Moss, gjerne i samarbeid med en attføringsbedrift
- Innføre kompostering av matavfall
- Ta i bruk solcelle- eller solfangerløsninger på alle nye kommunale bygg.
- Sikre at alle nye kommunale bygg blir miljøsertifisert.
- Redusere støvproblematikk langs veiene

Samferdsel

Moss står midt oppe i store samferdselsprosjekter som vil sette sitt preg på byen for all fremtid. KrF er opptatt av at kommunen må legge press på Statens veivesen og fylkeskommunen for å finne de gode løsningene som vil legge til rette for et levende bymiljø og en positiv utvikling for kommunen vår for generasjonene som kommer.

KrF vil:

- Arbeide for en løsning på Rv 19 som fører ferjetrafikken i tunnel bort i fra sentrum.

- Riksvei 19 skal kun finansieres med bompenger fra ferietrafikken.
- Arbeide for å flytte ferjeleiet sørover
- Arbeide for å styrke busstilbudet i kommunen, særlig på kveldstid og søndager
- Arbeide for kampanjeperioder med gratis buss i hele kommunen for å få flere over på kollektivt
- Arbeide for at vi skal være en sykkelvennlig by med et sammenhengende sykkelveinett
- At det skal være trygg sykkelparkering på togstasjonene i kommunen.
- Prøve ut byferger

Verdiskapning nedenfra

KrF vil føre en næringspolitikk som bidrar til flere arbeidsplasser og innovasjon og nyskaping. Spesielt vil KrF legge til rette for små og mellomstore bedrifter.

KrF vil:

- Legge til rette for lokale sosialt entreprenørskapsprosjekter som fremmer sosial og miljømessig bærekraft.
- Styrke fokus på små og mellomstore bedrifter i Mossregionens Næringsutvikling (MNU)
- At kommunen legger til rette for små og mellomstore bedrifter i anbudsrunder, ved å dele opp innkjøpskontrakter i delkontrakter der det er hensiktsmessig.